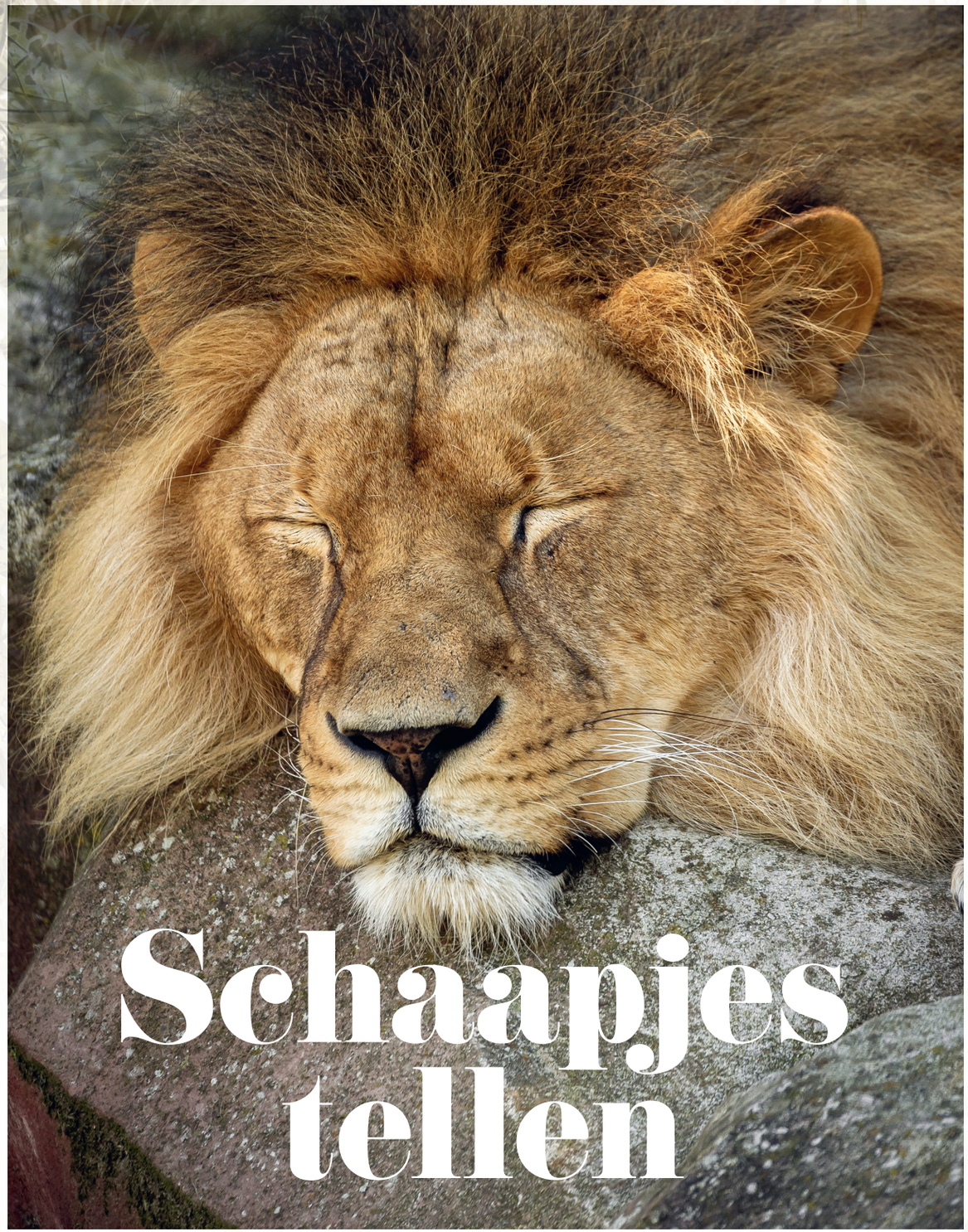

Schaapjes tellen

Kan je de slaap niet vatten? Tel eens schaapjes. Zouden leeuwen zo in gedachten antilopen voorbij laten springen? En wat met gorilla's, snurken ze? Slapen olifanten en giraffen staand of liggend? Inderdaad, we gaan slaapgedrag, -houdingen en -plaatsen ontleden. Niet inslapen!

Als je slaapt, ben je kwetsbaar en heb je minder kans te overleven en je genen door te geven. Als je slaapt, ben je niet aan het eten en heb je dus minder energie om te overleven. De slaappatronen van vele dieren evolueerden uit pure noodzaak. Voedsel en veiligheid bepalen mee het slaapgedrag.

Leeuwen slapen veel, als koningen te rijk. Ze ronken twintig uur per dag in de schaduw. Amoertijgers slapen minder want hun voedselaanbod is kleiner. Carnivoren lijken meer te slapen dan herbivoren. Logisch, als je de hoeveelheid verkregen energie van een biefstuk vergelijkt met die van gras. Graseters moeten veel eten en ook veel meer tijd in eten steken. Giraffen slapen een diepe slaap van een half uur per dag. Ze slapen in kudde, veiliger! Niet iedereen slaapt tegelijkertijd.

De koala zet zijn energieverbruik op het laagste pitje. Zijn verteringsstelsel heeft veel tijd nodig om luttele energie te oogsten. Niets dan slapen (zo'n vijftien uur per dag) en eten. Hij slaapt veilig hoog ín zijn voedselvoorraad.

Stokstaartjes slapen 's nachts in hun holen. De meeste hoefdieren rusten staand op de savanne, klaar om weg te rennen. Ze kunnen hun poten blokkeren zodat ze geen spierkracht nodig hebben. Af en toe liggen ze voor een diepe en korte slaap. De luiaard kan zijn pezen fixeren om een tiental uur te blijven hangen.

Olifanten slapen liggend, als ze zich veilig voelen. We hebben ze, dankzij nachtbeelden en geboortes, al veel op hun zij zien liggen. Sociaal gezien is slapen in groep belangrijk. Ze zoeken elkaar op en slapen samen tegen de heuvels centraal in de zandstal. 's Morgens zie je hun afdruk. Ze ronken vier uur in beetjes, vooral 's nachts. De stier slaapt apart.

Okapi's en giraffen slapen liggend met hun poten onder zich en hun hoofd op hun flank gekeerd. Herkauwers kunnen niet lang plat liggen, dan sterven ze. Nijlpaarden slapen overdag in en onder water, weg van de zon. Ze blijven vijf minuten onder. Dan dwingt een reflex hen naar de oppervlakte, ze ademen en zakken weer naar de bodem, in hun slaap.

De meeste dieren dutten. Maar mensapen kopiëren ons met één lange slaapperiode. Gorilla's en bonobo's plooien takken tot een boomnest. De meeste vrouwtjes en de zware zilverrug zoeken het lager, op de grond en drukken daar alles plat. Onderzoekers tellen nesten om de groepsgrootte te kennen, want bij het krieken van de dag zijn de dieren vertrokken. Ze slapen zo'n twaalf uur, van zonsondergang tot -opgang.

Is het je opgevallen? We hebben het niet over zeezoogdieren, reptielen, insecten en vogels gehad. Die slapen toch ook? Wel, we maken ze wakker in het volgende ZOOmagazine.

WEETJE **Wist je dat bij honden meestal geldt: hoe groter het dier, hoe meer het slaapt?**